

Ústav Strojářské
technologie

Speciální technologie výroby

Cvičení

Energie a tepelná bilance procesu řezání

č. zadání:

Zadání:

Vypočítejte celkové množství tepla, které vznikne při vrtání díry průměru **D** a hloubky **L**. Jaký příkon by byl zapotřebí, aby díra byla vyvrtána v čase **t**, při celkové účinnosti stroje 75%? Vypočítejte výslednou teplotu třísky (počáteční teplota materiálu 20°C).

- a) Náčrt řešené úlohy (s vyznačením všech známých i neznámých veličin).
- b) Odvození vztahu pro výpočet tepelné energie vzniklé při vrtání (souhrnný vzorec v závislosti na zadaných veličinách).
- c) Odvození vztahu pro výpočet teploty třísky (souhrnný vzorec v závislosti na zadaných veličinách).
- d) Výsledné hodnoty vzniklého tepla, výkonu na vřetení, potřebného příkonu vrtačky a teplotu třísky.

Zadané hodnoty:

D ..... [mm]   průměr vrtané díry
L ..... [mm]   hloubka vrtané díry
K_c ..... [MPa]   měrná řezná síla
t ..... [min]   čas vrtání zadaného otvoru
η ..... [%]   účinnost stroje
t₀ ..... [°C]   počáteční teplota materiálu
c ..... [J/kg.K]   měrná tepelná kapacita
qt ..... [%]   podíl tepla přecházející do třísky
ρ ..... [kg/m³]   hustota obráběného materiálu

Řešení:
náčrt :

Poznámky:

Energie a tepelná bilance procesu řezání

Odvození vzorce pro výpočet vznikající tepelné energie:

Poznámky:

Vyjdeme ze základních vztahů pro výpočet práce ($A=F \cdot l$), výkonu ($P_{ef}=A/t$) a příkonu ($P_i=P_{ef}/\eta$).

$$Q \approx A = \dots\dots\dots$$

$$A = \dots\dots\dots [J]$$

$$P_{ef} = \frac{A}{t} = \dots\dots\dots$$

$$P_{ef} = \dots\dots\dots [W]$$

$$P_i = \frac{P_{ef}}{\eta} = \dots\dots\dots$$

$$P_i = \dots\dots\dots [W]$$

Energie a tepelná bilance procesu řezání

Odvození vzorce pro výpočet teploty třísky:

Poznámky:

Vzniklé teplo odpovídající zhruba práci řezání se ze zadané části musí rovnat tepelné energii akumulované v třískách ($q_t = m \cdot c \cdot \Delta t$).

$t_i = \dots\dots\dots$

$t_i = \dots\dots\dots [^{\circ}C]$